

Aneta Kunac, 3.c

Daniel Richter

FLASH

(likovna analiza djela)



Osnovni kataloški opis djela: Daniel Richter, *Flash (small version)*, 2009, ulje na platnu, 270 x 220 cm, kolekcija Kunstmuseum, Haag (Nizozemska)

Likovna analiza djela:

Likovno djelo „Flash“ (hrv. bljesak) naslikao je njemački umjetnik Daniel Richter (rođ. 1960. god.) koji živi u Berlinu. Poznat je po velikim uljanim slikama. Slika spada u red nerealnih figurativnih. Siluete i linije figurativnih slika mogu se razlikovati jedna od druge i prepoznatljive

su. A nerealno-figurativna je po tome što se proporcije mijenjaju i značajke su pretjerane. Slika je napravljena u formatu vertikalno položenog pravokutnika. Nastala je u vrijeme velike izbjegličke krize 2009. godine i prema autoru predstavlja patnju izbjeglica/migranata u brodolomu, najvjerojatnije afričkih izbjeglica na Sredozemlju. Središtem slike dominira prevrnuti drveni čamac smeđe boje za koji se kao za slamku spasa grčevito drže ljudske figure, njih oko 17. Glave ljudskih figura su groteskne. Neke imaju oblik klaunova, a neke ljudskih lubanja. Dosta podsjećaju na lik iz Munchovog *Krika*. Razmazana lica, pretežito žutom bojom imaju izraz patnje i beznađa. Ruke nekih likova se doimaju beživotno i mlitavo. Tijela su prikazana uzdužnim linijama pretežno svijetlo-plave i žute boje, ponegdje crvene. Takav prikaz upućuje na mršavost i ispijenost likova i njihovu beživotnost. Licima dominiraju velike oči, vidno istaknute čime se pojačava dojam straha i beznadnosti. Neki likovi imaju nejasne konture donjeg tijela. Time se prikazuje uzburkanost vode, tj. mora. Čitavi taj središnji prizor brodoloma omeđen je crnim nemirnim morem. Crnilom mora se još više pojačava bezizlaznost iz zadane situacije i neminovnu smrt ljudi sa slike. Da je tomu tako, posvjedočuju i glave nekih od likova koje podsjećaju na mrtvačke lubanje. Dakle, iz slike proizlazi da su nesretnici živi mrtvaci i da je smrt njihov neminovan kraj. Neki likovi sa slike su prikazani pojedinačno, za se, a neki u skupinama. Netko u trenutku smrti i beznađa želi biti sam, a netko želi umrijeti uz drugoga, pomoći drugomu ili potražiti utjehu u drugome. Taj intimni moment smrti je ovdje vjerno prikazan. Sliku bi mogli podijeliti u tri koncentrična kruga: u središtu je prevrnuti čamac koji predstavlja mrvicu nade za prognanike sa slike, drugi krug predstavlja očajni prognanici na rubu smrti, a treći morsko valovito crnilo koje može označavati smrt. Figurativno rečeno, mogli bismo reći da je slika u tako izraženom kontrastu (čamac-nada i uzburkano more-beznađe) u ravnoteži. Ne može se sa sigurnošću zaključiti da ljudi sa slike neće biti spašeni. Slikom dominira crnilo, centralni prizor slike okružuje crnilo. No i pored toga, svjetliji tonovi boja na likovima i čamcu sugeriraju da usprkos crnilu ima nade. Kompozicija slike je asimetrična i dijagonalna (oblici su poredani u dijagonalnim smjerovima. Označava pokret masa izvan granica plohe odnosno kadra. Ostavlja dojam pokreta, dinamike i prodora u prostor.) Ritam je prikazan gradacijom. To se najbolje vidi kod prikaza likova. Bliže imamo jedan lik, a u daljoj perspektivi nakupinu likova. Njihova gustoća je veća što je dalje u odnosu na nas. U ritmu je prisutna i dominacija: čamac u odnosu na ljudske likove, more (crnilo) u odnosu na čamac i ljude. Perspektiva je vertikalna (ono što je bliže je dolje, a ono što je dalje je gore). Osvijetljenost slike nije posebno istaknuta. Bijeli tonovi u rijetkim nijansama prožimaju likove i mogu se tumačiti u smislu slabašne nade/ svjetla koje izlazi iz pojedinih likova. Načini slikanja su tonski i koloristički. Tonska modulacija je način slikanja u kojem iluziju volumena postižemo stupnjevanjem tonova jedne boje. To znači da odabranu boju posvjetljujemo ili potamnjujemo kako bismo na plohi postigli iluziju. To dolazi do izražaja kod prikaza mora. Koloristička modulacija je prisutna u prikazu ljudskih figura pri kojem se vid trodimenzionalnosti postiže izmjenom toplih (crvena, žuta, narančasta) i hladnih boja jednaka intenziteta (plava, ljubičasta). Površina slike se doima glatkom. Kod prikaza mora vide se potezi kista.

Djelo *Flash* je visine skoro 3 m. Zanimljivo je uočiti da pored naziva slike piše da se radi o maloj verziji, iako je za slikarske pojmove slika jako velika. Autor time kao da želi poručiti da je njegov prikaz maleni dio patnje koju likovi na slici proživljavaju. Kao da kaže: „Iako je slika ljudske patnje izbjeglica velika, stvarna slika te patnje je još veća, jer je ljudska patnja nemjerljiva.“

Sam Richter u intevjuu za Glass Magazine Hart, br. 90, prosinac 2011. veli: „Stvarnost prodira u sliku, istina. Moji likovi opsjednuti su stvarnošću.“ Slika je ostavila duboki dojam na mene jer sam istražila njen kontekst. Bez konteksta, slika je bezbojna i dosadna. No s kontekstom dobiva dublje značenje i istinski nas tangira. A to je slikar i htio postići. Danas, sutra i sami se možemo naći u ulozi izbjeglica i biti poput likova sa slike izloženi patnji. A na ljudsku patnju ne smijemo ostati ravnodušni. Nije ni Richter. To je pokazao svojim slikama koje imaju naglašenu socijalnu i empatijsku dimenziju. A to trebamo i mi, jer po empatiji smo ljudi. Slika *Flash* je tu da nas potakne na empatiju i ljudskost. Izobličeni ljudi su bezimeni ljudi negdje na Sredozemlju ili drugdje koji ne smiju biti ignorirani i prepušteni sudbini. Traže pomoć. Budimo ljudi, pokažimo ljudskost, imajmo empatiju!, Munckov je krik ove Richterove slike upućen svima nama. Hoćemo li se odazvati i biti ljudi, ovisi o nama. Richter je svoje napravio, sad smo mi na redu.